

tòrccer > torçar, LAVERE > llavar, (B)URERE > prov. abrà, i aburar, que és comú als dialectes castellans, italians i francoprovençals. Més prop ens toca encara el cas de SUCCUTERE que passa a la conjugació en -ARE en el fr. *secouer*, etc. I és que els verbs en -CUTERE invitaven quasi forçosament a aquest trasllat, per les excessives irregularitats de conjugació a què conduïa la radical diferència entre el resultat fonètic de T'R i el de TE, TO, etc.: en època antiga (en part preliterària) s'havia d'esperar oc. *escoire (secoire)*, fr. *escorre (soc-)*, cat. *escore (sac-)/ escodem, escoons, escodem*, etc.; i el pas a -ARE (*secouer*, etc.) permetia regularitzar aqueix estat de morfologia anàrquic. —³ Encara que potser no valia la pena, he volgut ara precisar més aquest detall, puix que a Whatmough (sempre tan lleuger i poc crític en les seves bases filològiques) li ha bastat aquest fonament per donar un «cèltic» «scotta = Lat. *vanga*, Engl. *spade*» (*Dial. of Anc. Gaul*, p. 103) com un fet. Però si no cités de segona mà, a través d'un mutilat extret de Holder, hauria vist que el context no permetria, ni si el mot *scotta* tingués bona base, suposar cap cina agrícola com una fanga o aixada (ço que dona aires seriosos al seu postulat cèltic) sinó cosa de moliner. És en la biografia de St. Austregisilus (que sembla fou redactada en el Berry, segons Du C., qui sap quan): «quidam etiam molendinarius --- temerario spiritu volens iuxta suae artis industriam emendare molam, accepto ancipiti ferro, quod vulgus *sotam* vocat, coepit eam terere». El ms., doncs, porta *sota*, si bé Du C. ho encapçala per *scota* guiant-se per una seva fantàstica etimologia ll. *cos, cotis*, 'pedra', i els Bolandistes hi posaren *scottam* interpretant «malleum ferreum» potser guiats pel coneixement del nostre *escoda* o oc. *escoudo*. Si les variants en *sc-* tinguessin algun fonament manuscrit, i recordant-nos que l'ASCONA (var. freqüent *escona*) és precisament un astil o ferro de dues puntes (*ancipiti ferro*), més aviat podríem sospitar si *scotam* no és mala lectura per *sconam*; i en tot cas aquest hapax de forma tan incerta com la seva realitat vital, no valdria, com a molt, sinó com a testimoni del mot romànic. Cal, doncs, atenuar molt el que dic, amb gran reserva, en una nota afegida a l'article *escodar* en el DECH. —⁴ Algun mot més o menys dialectal a Itàlia, sd. i roms., en el REW; res absolutament en el DCEC ni el FEW (II, 1598). Posa de relleu aquest (III, 296) que el tipus *EXCUTICARE (> *escoucher*) és derivat de EXCUTERE i no pas de CUTIS. Diguem de pas que Wartburg no degué tractar mai del problema d'*escoda*, ni sembla haver-hi res en tot el FEW sobre això (a CU-, EXCU-, SCU-, SCO-, ni en els vols. germànics). —⁵ També discordaria la ù d'aquest, essent el vocalisme que tingué en romànic, jutjant pel diminutiu SCŪTELLA. —⁶ Cap base per la banda de SCOTUS, SCOTA, nom nacional dels escocesos, del qual donen moltes il·lustracions antigues Holder i Du C.; res no s'hi troba que donés peu a futures recerques

cap aquí, ni des dels punts de vista històric ni semàntic.

Escodolar, V. còdol *Escodors*, V. *escadusser Escodra*, V. *escoda Escodrimacs*, V. *escondir Escodrinny*, *escodrinnyador*, *escodrinnyar*, V. *escrutar*

Escodunya, alteració d'*ascalunya*, -*onya*, per contaminació de *codony*, amb el qual els punts de contacte no manquen ni pel sentit (gust aspre o picant, els nombrosos bulbs comparats a «*escodonys*» = *codonys*).

Escofar, V. *calçar*

Escofet, impossible la connexió germànica d'*AlcM*; si és EX-CONFECTUS O EX-CALEFACTUS no ho sé; el darrer s'hi presta en els aspectes fonètic (-FACTU > -*fe(i)t*) i semàntic ('home ardent' o 'irritable'), cf. *escalfeta*, que deu partir del participi EXCALEFACTA; tanmateix cf. ross. *escofir* per *esconfir*.

Escòfia, *escofió*, V. *còfia Escofra*, grafia errònia per *escofre* f., alteració de COFRE (veg. allí, per al canvi semàntic d'aquest mot rural mall.).

Escogular, V. *cogula, cogoll* + *Escoixendre*, V. *escindir Escoixar, escoixolar, V. coix*

ESCOLA, del ll. SCHÖLA 'lliçó', 'escola', i aquest, del gr. σχολή 'lleure, oci', 'temps lliure', 'estudi', 'escola'. □ 1.ª doc.: Llull.

«L'abat e tot lo convent foren en lo capítol --- per ordenar l'estudi; ordenat fo per tots, que feessen studis e scola a una part del monestir, per ço que'l loc se convengués al estudi», *Blanq.* (I, 288.9), interessant majorment en tant que aplega el mot amb *estudi*, que concretant-se ha esdevingut el seu enter sinònim en l'ús popular barceloní dels nostres dies («quan tindrà sis anys anirà a estudi a ---», «va caure tornant d'estudi i es va pelar el jonoll», a mitjan segle menys general que a primers, en què fins la petita burgesia trobava a *escola* regust quasi pedant). El grau, però, d'arrelada popularitat d'*escola*, entre nosaltres, es nota per l'ús estereotipat sense article *anar a escola*, en contrast amb el cast. *ir a la escuela*, fr. *aller à l'école*.¹

DERIV.: *Escolà* [S. XIII], i ja llavors bifurca el seu sentit aplicant-se no sols a l'ajudant del culte — originàriament 'minyó que aprèn de clergue' — sinó a tot alumne o deixeble: a) «a un maestre demanà un seu *scolà* si Déus pogra crear mil mons, con non creà sinó un», Llull (*Merav. NCl.* IV, 178); des del principi apareix amb plural -*ans* (mai -*às* < -*ars*): «legia a molts *scolans* philosophia, teologia ---» (*Blanq.* I, 220.18); «dix lo ermità que un maestre legia una greu liçó a sos *scolans*» (*Merav.* I, 145); «lo sar <r> aý aquest no à res ni vivia d'als, mas de ço que avia d'*escol[I]ans* a qui mostrava», doc. de 1326 (Finke, *Acta Ar.* III, 512); «los *scolans* e prohòmens», Cervera 1382 (*BABL* XVII, 12); «fou --- foragitat del regne de Sicília --- e de rey que era se agué de fer mestre e pedagog de mostrar a *scolans*»; comarcal-